

مجمع الصنائع

مجمع الصنائع (maj.ma.os.sa.na.yet)، کتابی به فارسی در بدیع، نوشته نظام الدین احمد فرزند محمد صالح جبوی حسینی صدیقی. این کتاب که در ۱۰۶۰ق نوشته شده در چهار فصل تدوین شده است: فصل یکم در تقسیم کلام، فصل دوم در بدایع لفظی، فصل سوم در بدایع معنوی و فصل چهارم در سرقت های شعری و خاتمه شامل واژگان فنی بدیع است مؤلف از پاره ای از اشعار شعرایی چون امیرخسرو دهلوی شاهد آورده و حکایت های جالبی از روزگار معزی، خاقانی، سلمان ساوجی و دیگران نقل کرده است. وی در این کتاب اشعاری از خود، پدرش و برادر، شیخ عبداللطیف، آورده که از آن شمار است مثنوی آرام جان سروده پدرش. نسخه هایی از مجمع الصنائع به شماره ۳۵۷۵ در دانشگاه تهران و شماره ۱۴۸ در پژوهشگاه خاورشناسی فرهنگستان علوم تاجیکستان و جز آنها نگهداری می شود. این کتاب در ۱۲۶۱ق در لکنو چاپ سنگی شد.

منابع: دایرة المعارف ادبیات و صنعت تاجیک، ۲/۲۳۰؛ دایرة المعارف شوروی تاجیک، ۴/۳۱۲؛ الذریعه، ۲۰/۳۲؛ زیب سخن، ۱/۲۳۰ - ۲۳۱؛ فهرست دست نویس های شرقی فرهنگستان علوم ازبکستان، ۸/۱۲۱ - ۱۲۳؛ فهرست مشترک نسخه های خطی فارسی پاکستان، ۳/۲۴۰۹؛ فهرست نسخه های خطی فارسی انستیتوی آثار خطی تاجیکستان، ۱/۹۹؛ فهرست نسخه های خطی فارسی، ۳/۲۱۴۸ - ۲۱۴۹؛ بانک زیر، Catalogue of the Persian Manuscripts in the British Museum
821 : 3/999

قبادیانی

ادب فارسی در آسیای میانه / ۷۸۸

Маҷмаъ-ус-саноеъ

Маҷмаъ-ус-саноеъ, китобе ба форсӣ дар бадеъ, навиштаи Низомиддин Аҳмад, фарзанди Муҳаммад Солеҳ Чабуӣ Ҳусейнӣ Сиддиқӣ. Ин китоб, ки дар соли 1060 қ. навишта шуда, дар чаҳор фасл тадвин шудааст: Фасли якум дар тақсими калом, фасли дувум дар бадеъи лафзӣ, фасли сеюм дар бадеъи маънавӣ ва фасли чаҳорум дар сирқатҳои шеърӣ ва хотима шомили вожагони фаннии бадеъ аст муаллиф аз поре аз ашъори шуарое чун Амир Хусрав Деҳлавӣ шоҳид оварда ва ҳикоятҳои ҷолибе аз рӯзгори Муиззӣ, Ҳоконӣ, Салмони Соваҷӣ ва дигарон нақл кардааст. Вай дар ин китоб ашъоре аз худ, падараш ва бародар, Шайх Абдулатиф, оварда ки аз он шумор аст маснавии “Ороми ҷон” сурудаи падараш. Нусхаҳои аз Маҷмаъ-ус-саноеъ ба шумораи 3575 дар Донишгоҳи Техрон ва шумораи 148 дар Пажӯҳишгоҳи шарқшиносии Академияи илмҳои Тоҷикистон ва ҷуз онҳо ниғаҳдорӣ мешавад. Ин китоб дар 1261 қ. дар Лахнав ҷопи сангӣ шуд.

Манбаъҳо: Энциклопедияи адабиёт ва санъати тоҷик, 2/230; Энциклопедияи шуравии тоҷик, 4/312; Ал-зареъа, 32/20; Зеби сухан, 1/230-231; Феҳристи дастанависҳои шарқии Академияи илмҳои Ёзбекистон, 7/121-123; Феҳристи муштараки нусхаҳои хаттии форсии Институти осори хаттии Тоҷикистон, 1/99; Феҳристи нусхаҳои хаттии форсӣ, 3/2129-2148; Catalogue of the Persian Manuscripts in the British Museum, 821 : 3/999.

Қубодиёнӣ

Донишномаи адаби форсӣ. Адаби форсӣ дар Осиёи Миёна. – Техрон: Интишороти вазорати фарҳанг ва иршоди исломӣ, 1380, ҷ. 1, саҳ. 787-788.